

Trao đổi KHKT - Hoạt động ngành

THỰC TRẠNG CÔNG TÁC KIỂM SOÁT GIẾT MỔ ĐỘNG VẬT

(Trích báo cáo của Cục Thú y tại Hội nghị kiểm soát giết mổ động vật và quản lý buôn bán thuốc thú y ở Bà Rịa - Vũng Tàu, ngày 16 tháng 4 năm 2022)

1. Tổng hợp thông tin về cơ sở giết mổ động vật

- Hiện nay, cả nước có 456 cơ sở giết mổ (CSGM) động vật tập trung (bao gồm 49 CSGM trâu/bò, 225 CSGM lợn, 95 CSGM gia cầm, 1 CSGM động vật khác làm thực phẩm và 86 CSGM hỗn hợp trên 2 loại động vật). Trong đó:

+ 455 cơ sở có Giấy chứng nhận đăng ký kinh doanh (chiếm 99,78%)

+ 436 cơ sở có Giấy chứng nhận đủ điều kiện VSTY/an toàn thực phẩm (chiếm 95,61%)

+ 433 cơ sở có nhân viên thú y thực hiện kiểm soát giết mổ (KSGM) (chiếm 94,96%)

+ 425 cơ sở có sổ ghi chép việc thực hiện KSGM theo quy định tại Thông tư 09/2016/TT-BNNPTNT (chiếm 93,20%).

- Cả nước có 22.727 CSGM động vật nhỏ lẻ (bao gồm 1.322 CSGM trâu/bò, 16.165 CSGM lợn, 4.703 CSGM gia cầm, 81 CSGM dê/cừu, 265 CSGM động vật khác làm thực phẩm và 191 CSGM hỗn hợp trên 2 loại động vật). Trong đó có:

+ 7.944 cơ sở có Giấy chứng nhận đăng ký kinh doanh (chiếm 34,95%), 3.523 cơ sở có Giấy chứng nhận đủ điều kiện vệ sinh thú y/an toàn thực phẩm (chiếm 15,5%)

+ 5.371 cơ sở có nhân viên thú y thực hiện KSGM (chỉ đạt 23,63%)

+ 3.990 cơ sở có sổ ghi chép việc thực hiện KSGM theo quy định tại Thông tư 09/2016/TT-BNNPTNT (chiếm 17,56%).

Như vậy, so với năm 2015, số lượng CSGM nhỏ lẻ trên cả nước đã giảm khoảng 6.300 cơ sở (năm 2015 cả nước có trên 29.000 CSGM nhỏ lẻ).

- Trong năm 2021, có 80.581.182 con động vật được KSGM tại CSGM tập trung; có 17.112.452

con động vật được KSGM tại CSGM nhỏ lẻ.

2. Nhận định tình hình

- Nhìn chung công tác KSGM trên địa bàn các tỉnh phía Bắc (từ Thừa Thiên-Huế trở ra) còn gặp nhiều khó khăn về:

+ Nguồn nhân lực và trang thiết bị hỗ trợ thực hiện KSGM

+ Tập quán chăn nuôi phân tán trên địa bàn tỉnh còn chiếm tỷ lệ cao, kéo theo số hộ kinh doanh giết mổ nhỏ lẻ trong khu dân cư còn nhiều, phân bố rộng trên địa bàn các huyện, trong khi giao thông đi lại khó khăn (các tỉnh miền núi)

+ Chính quyền cấp xã được giao quản lý giết mổ nhỏ lẻ, tuy nhiên không có nhân viên có đủ trình độ chuyên môn và được đào tạo đầy đủ để thực hiện KSGM

+ Các huyện chỉ thực hiện kiểm soát được tại trung tâm huyện và một số xã; việc thu phí không đủ chi trả công cho cán bộ KSGM nên gây khó khăn trong công tác KSGM, kiểm tra vệ sinh thú y (VSTY) trên địa bàn các tỉnh.

+ Một số CSGM nhỏ lẻ giết mổ và bày bán ngay tại nhà, vỉa hè..., gây khó khăn trong việc thực hiện đúng, đầy đủ quy trình kiểm tra, KSGM.

+ Việc đầu tư và trình độ của chủ CSGM nhỏ lẻ còn hạn chế vì vậy các yêu cầu VSTY trong quá trình giết mổ động vật chưa đảm bảo dẫn đến khu vực giết mổ, dụng cụ giết mổ, phương tiện vận chuyển sau khi giết mổ từ nhà ra chợ chưa đảm bảo VSTY.

+ Việc giết mổ phân tán nên việc kiểm tra, kiểm soát gặp nhiều khó khăn. Thực tế hiện nay, thú y chỉ kiểm soát được khoảng 30-40% số gia súc, gia cầm giết mổ trên địa bàn, thậm chí có một số địa phương không thực hiện việc KSGM.

- Hầu hết các địa phương có rất ít hoặc chưa có CSGM động vật tập trung nên việc giết mổ chủ yếu diễn ra tại các CSGM động vật nhỏ lẻ, khiến cho việc KSGM chưa hiệu quả hoặc không thực hiện. Hoạt động giết mổ còn diễn ra tự phát, các CSGM động vật nhỏ lẻ nhiều, trong khi chính quyền địa phương chưa quan tâm đúng mức về công tác quản lý, giám sát, chủ yếu giao cho lực lượng thú y cơ sở đảm nhiệm thực hiện KSGM nên gặp nhiều khó khăn trong kiểm soát.

- Công tác kiểm dịch động vật, KSGM, kiểm tra VSTY tại các địa phương không còn hệ thống Trạm quản lý chuyên ngành thú y thuộc Chi cục không chặt chẽ hoặc không thực hiện do nguồn nhân lực của Chi cục Chăn nuôi và Thú y mỏng, không thể thực hiện trên địa bàn toàn tỉnh. Điều này làm ảnh hưởng rất lớn đến công tác phòng, chống dịch bệnh, ngăn chặn dịch bệnh lây lan, bảo đảm an toàn thực phẩm. Những địa phương đã sáp nhập như Nam Định, Ninh Bình, Hòa Bình không thực hiện KSGM, do Trung tâm dịch vụ Nông nghiệp không có chức năng và cũng không có nguồn lực để thực hiện KSGM.

- Tại các tỉnh phía Nam (từ Đà Nẵng trở vào): Công tác KSGM động vật tuy được duy trì tốt hơn nhưng vẫn còn rất nhiều tồn tại, bất cập, đặc biệt là đối với các tỉnh, thành phố đã sáp nhập Trạm Chăn nuôi và Thú y với các đơn vị khác thành lập đơn vị mới do huyện quản lý thì công tác KSGM cũng không thực hiện được. Đối với các tỉnh đã sáp nhập Trạm Thú y vào Trung tâm dịch vụ nông nghiệp, việc KSGM do Trung tâm dịch vụ nông nghiệp cấp huyện thực hiện. Các địa phương còn lại, Chi cục quản lý chuyên ngành thú y trực tiếp thực hiện KSGM tại các CSGM, hoặc giao cho Trạm thú y thực hiện. Công tác KSGM do nhân viên hợp đồng lao động với Chi cục Chăn nuôi và Thú y thực hiện. Lực lượng này đã được đào tạo qua các lớp kiểm dịch, KSGM, có trình độ từ trung cấp chăn nuôi và thú y trở lên. Công tác quản lý hoạt động giết mổ ở các địa phương này đã đạt được những kết quả khả quan, cụ thể số CSGM đã giảm dần về số lượng nhưng tăng về quy mô, công suất giết mổ.

- Tại các địa phương đã sáp nhập Trạm Thú y vào Trung tâm dịch vụ nông nghiệp, nhiệm vụ KSGM được giao cho Trung tâm dịch vụ nông nghiệp huyện, vì vậy công tác KSGM còn gặp nhiều khó khăn, cụ thể như sau:

+ Trung tâm dịch vụ nông nghiệp không có

chức năng quản lý nhà nước về KSGM, không đủ hoặc không có nhân viên được đào tạo về chăn nuôi thú y; không được tập huấn về quy trình KSGM, kiểm tra VSTY tại CSGM, vì vậy hầu hết CSGM nhỏ lẻ không được nhân viên thú y thực hiện KSGM theo quy định.

+ Tại một số địa phương, Trung tâm dịch vụ nông nghiệp thực hiện KSGM và sử dụng con dấu KSGM như hiện nay không đúng theo quy định của Luật Thú y và Thông tư số 09/2016/TT-BNNPTNT ngày 1/6/2016 quy định về KSGM và kiểm tra VSTY.

+ Chi cục Chăn nuôi Thú y mặc dù có con người đủ năng lực, nhưng số lượng rất ít, lại không được giao nhiệm vụ KSGM và không ủy quyền thực hiện KSGM cho cấp huyện được (do các trạm Chăn nuôi Thú y đã chuyển về Trung tâm dịch vụ nông nghiệp, không thuộc quản lý trực tiếp của Chi cục). Việc này đang gây khó khăn cho việc tiêu thụ sản phẩm chăn nuôi được sản xuất theo chuỗi và theo hợp đồng bao tiêu sản phẩm do Trung tâm dịch vụ nông nghiệp các huyện, thành phố không thực hiện được công tác kiểm dịch và KSGM cho động vật và các sản phẩm động vật xuất ra khỏi địa bàn tỉnh.

3. Tình hình sử dụng dấu KSGM và tem kiểm tra VSTY

*** Tại các tỉnh phía Bắc (từ Thừa Thiên-Huế trở ra, bao gồm 31 tỉnh/thành phố):**

- 9 tỉnh/thành phố chưa sáp nhập hoặc tái lập Trạm thú y huyện sử dụng mẫu dấu KSGM và tem VSTY đúng theo quy định tại Thông tư 09/2016/TT-BNNPTNT:

- Có 22 tỉnh/thành phố đã sáp nhập, trong đó:

+ 16/22 tỉnh/thành phố đã sáp nhập sử dụng mẫu dấu KSGM và tem VSTY đúng theo quy định tại Thông tư 09/2016/TT-BNNPTNT

+ 3 địa phương đã sáp nhập, sử dụng Dấu KSGM/Tem VSTY không đúng quy định tại Thông tư 09/2016/TT-BNNPTNT: Cao Bằng, Quảng Ninh và Quảng Bình

+ 3 địa phương (Nam Định, Ninh Bình và Hòa Bình) có giao nhiệm vụ kiểm soát giết mổ cho Trung tâm dịch vụ nông nghiệp nhưng thực tế không có hoạt động kiểm soát giết mổ.

*** Tại các tỉnh phía Nam (từ Đà Nẵng trở vào, bao gồm 32 tỉnh/ thành phố):**

- 18 tỉnh/thành phố chưa sáp nhập hoặc tái lập Trạm thú y huyện sử dụng mẫu dấu KSGM và tem VSTY đúng theo quy định tại Thông tư 09/2016/TT-BNNPTNT

- 8 tỉnh/thành phố đã sáp nhập sử dụng mẫu dấu KSGM và tem VSTY đúng theo quy định tại Thông tư 09/2016/TT-BNNPTNT

- 6 tỉnh/thành phố đã sáp nhập sử dụng dấu KSGM/tem VSTY không đúng quy định tại Thông tư 09/2016/TT-BNNPTNT; gồm Quảng Nam, Đắk Nông, Lâm Đồng, Gia Lai, Kon Tum, Bạc Liêu.

4. Công tác thanh tra, kiểm tra, xử lý vi phạm trong KSGM động vật

Chi cục Chăn nuôi và Thú y được giao chức năng thanh tra chuyên ngành, phối hợp địa phương tổ chức kiểm tra, giám sát chuyên môn, nếu phát hiện tổ chức, cá nhân có vi phạm tiến hành lập biên bản vi phạm hành chính tham mưu Lãnh đạo ra quyết định xử phạt theo quy định. Tuy nhiên, sau khi sáp nhập, Trung tâm dịch vụ nông nghiệp không có thẩm quyền thanh kiểm tra. Do đó, hoạt động thanh kiểm tra, phát hiện những vi phạm của tổ chức, cá nhân hoạt động trong lĩnh vực chăn nuôi và thú y đã có nhiều hạn chế so với trước đây.

Hàng năm, các Chi cục Chăn nuôi và Thú y tổ chức các Đoàn kiểm tra về công tác quản lý giết mổ trên địa bàn tỉnh; đồng thời phối hợp với các lực lượng chức năng trong việc kiểm tra, kiểm soát công tác giết mổ động vật, vận chuyển, buôn bán sản phẩm động vật trên địa bàn tỉnh. Sau các cuộc kiểm tra đã ban hành văn bản của Chi cục, đồng thời tham mưu cho Sở NN, UBND tỉnh văn bản chỉ đạo, chấn chỉnh công tác KSGM tại địa phương. Các hành vi vi phạm chủ yếu như: giết mổ động vật bệnh chết; vớt xác gia súc chết ra môi trường; giết mổ động vật tại địa điểm không được cơ quan nhà nước có thẩm quyền cho phép, kinh doanh sản phẩm động vật không có dấu KSGM, Cho thuê, cho mượn Giấy chứng nhận kiểm dịch động vật vận chuyển về CSGM, tự ý tháo bỏ niêm phong phương tiện vận chuyển động vật giết mổ, không thực hiện đúng quy trình giết mổ, sơ chế, chế biến động vật, sản phẩm động vật.

Trong năm 2021, có 20 vụ việc tại CSGM tập trung và 27 vụ việc tại CSGM nhỏ lẻ phát hiện có động vật/sản phẩm động vật không bảo đảm yêu cầu VSTY. Chủ yếu là động vật bị chết trong quá trình vận chuyển (xử lý nhiệt chuyển đổi làm thức

ăn chăn nuôi), lợn bị dịch tả lợn châu Phi (tiêu hủy), đưa nước hoặc các loại chất khác vào lợn thịt trước khi giết mổ (tạm dừng giết mổ, nuôi cách ly, lập biên bản vi phạm hành chính, ban hành Quyết định xử phạt vi phạm hành chính).

5. Đề án/dự án về xây dựng mạng lưới CSGM tập trung, sơ chế, chế biến sản phẩm động vật

Hiện có 38 địa phương (chiếm 60,32%) đã ban hành Quyết định phê duyệt mạng lưới CSGM tập trung (trong đó vùng I: 8/12, vùng II: 6/13, vùng III: 6/6, vùng IV: 5/6, vùng V: 1/5, vùng VI: 7/11, vùng VII: 5/10 địa phương ban hành và triển khai Kế hoạch xây dựng mạng lưới CSGM động vật tập trung).

6. Về kiểm tra các chỉ tiêu vi sinh vật gây hại, các chất tồn dư độc hại trong thực phẩm

Hàng năm, trung bình chỉ có 28/63 địa phương (chiếm 44,4%) tổ chức đánh giá phân loại về điều kiện VSTY; lấy mẫu kiểm tra các chỉ tiêu vi sinh vật gây hại, các chất tồn dư độc hại tại các CSGM động vật, sơ chế, chế biến sản phẩm động vật. Cụ thể: Hà Nam, Lào Cai, Nam Định, Yên Bái, Điện Biên, Ninh Bình, Phú Thọ, Hưng Yên, Hải Phòng, Thái Bình, Lạng Sơn, Khánh Hòa, Lâm Đồng, Đắk Nông, Đắk Lắk, Gia Lai, Tây Ninh, Bình Dương, Ninh Thuận, TP. Hồ Chí Minh, An Giang, Bạc Liêu, Cà Mau, Cần Thơ, Hậu Giang, Kiên Giang, Sóc Trăng, Vĩnh Long.

Các địa phương nêu trên đã tổ chức đánh giá phân loại về điều kiện VSTY, lấy mẫu kiểm tra các chỉ tiêu vi sinh vật gây hại, việc sử dụng chất cấm và chất tiền mê trong chăn nuôi và giết mổ, tồn dư kháng sinh, chất độc hại trong sản phẩm động vật làm thực phẩm. Tuy nhiên, kinh phí dành cho việc kiểm tra, giám sát ATTP còn hạn chế nên số lượng mẫu kiểm tra còn ít, chỉ tiêu giám sát còn hạn chế, vì vậy kết quả chưa đánh giá được toàn diện điều kiện đối với các cơ sở chăn nuôi, giết mổ và kinh doanh động vật và sản phẩm động vật.

Tình trạng nhiễm vi sinh vật gây bệnh truyền lây qua thực phẩm trong mẫu thịt tươi sống tại các CSGM đã hoạt động lâu năm, cơ sở vật chất đã xuống cấp vẫn còn cao. Kết quả giám sát từ năm 2016-2020 như sau: có 26,19% trong số 4.452 lượt mẫu phân tích không đạt yêu cầu chỉ tiêu vi sinh vật; chỉ có 0,32% trong số 4.659 lượt phân tích không đạt yêu cầu đối với chỉ tiêu tồn dư kháng sinh, chất cấm.

NHỮNG KHÓ KHĂN, TỒN TẠI, BẤT CẬP

1. Sự vào cuộc của Chính quyền địa phương

- Chính quyền một số địa phương chưa quan tâm đúng mức đến công tác quản lý chất lượng, an toàn thực phẩm (ATTP) tại các cơ sở chăn nuôi, CSGM động vật nhỏ lẻ. Việc xử lý các tổ chức, cá nhân có cơ sở chăn nuôi, giết mổ động vật nhỏ lẻ, kinh doanh sản phẩm động vật không đảm bảo yêu cầu VSTY, ATTP gặp nhiều khó khăn.

- Tại nhiều địa phương, lực lượng thú y chưa được sự quan tâm; sự phối hợp giữa ngành Thú y với các ngành có liên quan như Y tế, Môi trường, Công an, Quản lý thị trường, Ban quản lý chợ chưa thực sự có hiệu quả. Việc phối kết hợp trong công tác chỉ làm theo từng đợt, chưa có cơ chế phối hợp thường xuyên, lâu dài giữa các ngành trong công tác quản lý giết mổ và kiểm soát tiêu thụ thịt gia súc, gia cầm trên thị trường.

- Tại một số địa phương, vẫn còn tình trạng giết mổ không phép sau khi xây dựng và đưa vào hoạt động CSGM tập trung. Dẫn đến các CSGM tập trung hoạt động không hiệu quả, ảnh hưởng rất lớn đến quá trình sắp xếp và chấn chỉnh công tác KSGM tại địa phương, tạo tâm lý kém tin tưởng vào hiệu quả quản lý của các cơ quan nhà nước, e ngại tham gia đầu tư lĩnh vực này. Số lượng động vật được giết mổ tại các CSGM tập trung đang hoạt động còn rất thấp, chỉ đạt khoảng 40 - 50% so với công suất thiết kế.

2. Về cơ quan được phân công thực hiện KSGM tại địa phương

- Hiện nay, hệ thống cơ quan quản lý chuyên ngành thú y tại các địa phương đang có nhiều xáo trộn do việc tổ chức, sắp xếp lại các đơn vị trực thuộc Sở Nông nghiệp và PTNT các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương. Điều này đang gây nhiều khó khăn, bất cập trong công tác KSGM, kiểm tra VSTY và quản lý ATTP có nguồn gốc từ động vật.

- Công tác quản lý nhà nước về thú y được giao cho phòng Nông nghiệp thực hiện, tuy nhiên các phòng Nông nghiệp đa số không có trình độ chuyên môn về chăn nuôi, thú y nên công tác quản lý nhà nước về thú y tại tuyến huyện hầu như không thực hiện. Trung tâm dịch vụ nông nghiệp cấp huyện hoạt động theo cơ chế tự chủ một phần

kinh phí hoạt động, do đó một số Trung tâm không đủ kinh phí hợp đồng nhân viên KSGM, nên dẫn đến tình trạng đa số cơ sở nhỏ lẻ không có nhân viên KSGM.

- Một số địa phương không bố trí hoặc cắt giảm kinh phí chi phụ cấp nhân viên thú y cấp xã, một số gộp nhân viên cấp xã (Thú y viên, Bảo vệ thực vật viên, Khuyến nông viên) thành nhân viên nông nghiệp cấp xã, dẫn đến một số xã nhân viên không có chuyên môn về chăn nuôi, thú y. Một số tỉnh chi trả phụ cấp cho nhân viên thú y cấp xã thấp nên phải làm thêm công việc khác để đảm bảo cuộc sống, do đó chưa phát huy hết vai trò, trách nhiệm. Thu nhập của nhân viên thú y trực tiếp làm công tác KSGM, quản lý giết mổ tại các cơ sở còn thấp so với mức lương tối thiểu vùng (bình quân đạt 1.000.000 đồng/người/tháng) trong khi đó phải thực hiện nhiệm vụ vào ban đêm, nên việc tuyển dụng gặp rất nhiều khó khăn.

- Số lượng CSGM nhỏ lẻ nhiều (một số địa phương có trên 1 nghìn CSGM nhỏ lẻ); hoạt động giết mổ nhỏ lẻ, thủ công rất đa dạng, giết mổ lưu động tại hộ chăn nuôi; thời gian giết mổ lại cùng một khung giờ nên gây khó khăn cho công tác kiểm tra, kiểm soát. Một số lượng lớn các CSGM nhỏ lẻ không được UBND các huyện, thị xã, thành phố cấp phép hoạt động, không được KSGM theo quy định. Thực tế đây là nguồn lây lan dịch bệnh, gây ô nhiễm môi trường, mất an toàn thực phẩm.

- Cơ quan quản lý chuyên ngành thú y chưa có đủ quyền hạn thực thi việc yêu cầu chủ giết mổ thực hiện đúng quy trình giết mổ, KSGM và xử lý động vật, sản phẩm động vật không bảo đảm yêu cầu VSTY.

- Theo quy định của Luật Thú y, không thực hiện kiểm dịch nội tỉnh, đây cũng là khó khăn rất lớn trong việc kiểm soát, truy xuất nguồn gốc gia súc, gia cầm khi vào CSGM.

3. Về đầu tư xây dựng CSGM tập trung

Hiện nay có rất ít nhà đầu tư vào lĩnh vực giết mổ động vật do:

- Hoạt động kinh doanh dịch vụ CSGM gia súc, gia cầm tập trung đầu tư vốn lớn, thời gian thu hồi vốn chậm, phải thường xuyên khắc phục sửa chữa, nâng cấp, việc xử lý chất thải có nhiều khó khăn nên tính rủi ro cao, các doanh nghiệp

còn e ngại bỏ vốn đầu tư vào lĩnh vực này. Một số huyện, xã thị trấn nhu cầu giết mổ thấp, số lượng gia súc đưa vào CSGM tập trung ít vì vậy không thu hút được nhà đầu tư.

- Địa điểm quy hoạch chưa phù hợp với phân bố dân cư, dẫn tới việc vận chuyển thực phẩm từ khu quy hoạch đến nơi tiêu thụ còn xa nên các hộ kinh doanh còn e ngại.

- Thủ tục thuê đất: nhiều địa phương có quá trình phê duyệt quá phức tạp, mất nhiều thời gian và qua nhiều công đoạn, qua nhiều cơ quan thẩm định gây khó khăn cho các nhà đầu tư,

- Trở ngại tâm lý: nhiều nhà đầu tư muốn bỏ vốn đầu tư xây dựng CSGM tập trung, nhưng rất quan ngại về việc chính quyền địa phương không có cơ chế quản lý chặt chẽ đối với CSGM nhỏ lẻ, không có giấy phép và không có sự quản lý và kiểm soát của các cơ quan chức năng. Sự cạnh tranh không lành mạnh giữa sản phẩm thịt được kiểm soát và không kiểm soát đã làm nản chí nhiều nhà đầu tư, lo ngại không đảm bảo công suất của cơ sở, đội chi phí sản xuất.

- Tại một số địa phương, hệ thống cơ sở hạ tầng, trang thiết bị CSGM hiện nay bị xuống cấp, không có kinh phí để nâng cấp, sửa chữa; mạng lưới CSGM động vật tập trung chưa hoàn thiện, chủ yếu là cơ sở nhỏ lẻ. Việc triển khai xây mới các CSGM động vật tập trung trên địa bàn các tỉnh, thành phố đang gặp khó khăn trong việc kêu gọi tổ chức, cá nhân tham gia đầu tư xây dựng vì lý do:

+ Các chính sách khuyến khích, hỗ trợ hoạt động giết mổ, kinh doanh, vận chuyển gia súc, gia cầm chưa đồng bộ, hiệu quả.

+ Nguồn vốn hỗ trợ theo Nghị định 57/2018/NĐ-CP (theo định mức ngân sách nhà nước hỗ trợ 60% và vốn doanh nghiệp 40%) chỉ hỗ trợ cho doanh nghiệp, không hỗ trợ cho các tổ chức, cá nhân nên chưa khuyến khích được các tổ chức, cá nhân khi tham gia đầu tư vốn để xây dựng CSGM động vật tập trung.

+ Nguồn vốn xã hội hóa khó thực hiện được trong giai đoạn hiện tại vì do ảnh hưởng của bệnh dịch tả lợn châu Phi ở lợn, viêm da nổi cục ở trâu, bò và dịch bệnh Covid-19.

4. Công tác thông tin tuyên truyền

- Công tác tuyên truyền, giáo dục kiến thức nâng cao ý thức VSTY trong giết mổ động vật và ATTP cho người sản xuất và người tiêu dùng chưa được thực hiện thường xuyên, liên tục, chỉ tập trung vào một số thời điểm cụ thể trong năm như những ngày lễ, tết, tháng hành động ATTP. Do vậy, ý thức của người dân, đặc biệt là những người giết mổ, kinh doanh thịt gia súc, gia cầm chưa cao trong việc cung cấp cho người tiêu dùng những sản phẩm bảo đảm ATTP. Việc thông tin tuyên truyền nâng cao ý thức của mọi tầng lớp nhân dân về các vấn đề ATTP, vệ sinh môi trường, ngăn ngừa dịch bệnh động vật thông qua hoạt động giết mổ còn hạn chế.

- Bên cạnh đó, nhận thức, thói quen của người tiêu dùng còn dễ dãi, dễ chấp nhận sản phẩm giết mổ không đảm bảo VSTY, ATTP đã trực tiếp làm cho sự tồn tại của các CSGM nhỏ lẻ không đảm bảo VSTY, ATTP ở các địa phương.

ĐỀ XUẤT, KIẾN NGHỊ

1. Về cơ chế chính sách

- Bộ Kế hoạch và Đầu tư trình Thủ tướng Chính phủ bổ sung thêm đối tượng được hưởng chính sách ưu đãi theo Nghị định 57/2018/NĐ-CP ngày 17/4/2018 của Chính phủ về cơ chế, chính sách khuyến khích doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp, nông thôn là các cá nhân, tổ chức khi đầu tư vốn xây mới CSGM động vật tập trung; tiếp tục ban hành chính sách ưu đãi về thuế, vay vốn và đất đai... để thu hút các tổ chức, cá nhân đầu tư xây dựng các CSGM tập trung đảm bảo VSTY, ATTP và môi trường để các địa phương triển khai kế hoạch, vận động đưa các điểm, hộ, CSGM nhỏ lẻ vào giết mổ tại các CSGM tập trung trên địa bàn.

- Các địa phương cần có chính sách đặc thù nhằm kêu gọi, khuyến khích tổ chức, cá nhân đầu tư, xây dựng dây chuyền giết mổ động vật treo, hiện đại, đáp ứng nhu cầu tiêu dùng của con người.

- Các cơ quan địa phương bố trí nguồn kinh phí dự phòng để chi trả lương cho cán bộ thú y thực hiện nhiệm vụ KSGM trong trường hợp nguồn thu phí KSGM bị thiếu hụt do thiên tai, dịch bệnh. Cần có cơ chế đặc thù cho ngành thú y được hợp đồng lao động để thực hiện công tác KSGM và chi trả tiền công, tiền lương cho lực lượng này từ nguồn thu phí, lệ phí.

2. Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương tích cực quan tâm chỉ đạo

- Để tăng cường hiệu quả công tác quản lý giết mổ cần có sự vào cuộc quyết liệt của Chính quyền địa phương, mức độ tích cực vào cuộc của Chính quyền địa phương có vai trò quyết định trong công tác chỉ đạo quản lý giết mổ động vật. Nơi nào Chính quyền địa phương tích cực và quyết liệt chỉ đạo thì nơi đó có chuyển biến rõ rệt (điển hình là TP. Hồ Chí Minh, Thừa Thiên-Huế, Đà Nẵng,...); tổ chức triển khai mạng lưới CSGM tập trung theo quy định của Luật Thú y, Luật quy hoạch. Tổ chức rà soát quy hoạch xây dựng CSGM tập trung để điều chỉnh, sửa đổi, bổ sung phù hợp với từng địa phương.

- Sau khi CSGM mới hình thành và đi vào hoạt động, Ủy ban nhân dân cấp huyện, cấp xã chịu trách nhiệm xây dựng lộ trình, chỉ đạo các cơ quan liên quan vận động và có giải pháp triệt để đưa các CSGM gia súc, gia cầm nhỏ lẻ, tự phát vào giết mổ tại CSGM tập trung; kiên quyết xử lý các CSGM không bảo đảm VSTY, an toàn thực phẩm.

- Xây dựng các chương trình giám sát ATTP trong chuỗi sản xuất thực phẩm có nguồn gốc động vật và bố trí nguồn ngân sách thực hiện.

3. Kiện toàn và củng cố, nâng cao năng lực hệ thống cơ quan chuyên ngành thú y

- Trước mắt chưa thực hiện kiện toàn hệ thống thú y cần có sự phối hợp, hợp tác chặt chẽ giữa Chi cục Chăn nuôi và Thú y với các Trung tâm dịch vụ kỹ thuật nông nghiệp, nhằm tăng cường hơn nữa hiệu quả, chất lượng công tác quản lý các CSGM động vật.

- Nâng cao năng lực hệ thống phòng xét nghiệm, mở rộng đăng ký thực hiện phân tích thêm chỉ tiêu liên quan kháng sinh tồn dư và vi sinh thực phẩm.

- Xây dựng kế hoạch đào tạo, tập huấn cho nhân viên thú y về nâng cao trình độ công tác quản lý và chuyên môn nghiệp vụ để đáp ứng yêu cầu của đề án vị trí việc làm nhất là trong công tác KSGM, kiểm tra VSTY.

4. Tăng cường các biện pháp quản lý CSGM nhỏ lẻ

- Quản lý chặt số lượng, nguồn gốc của động vật khi vào CSGM và ghi vào sổ nhật ký giết mổ, phải có giấy chứng nhận kiểm dịch nếu ngoài tỉnh. Thực hiện KSGM theo quy định đối với các CSGM có Giấy chứng nhận đăng ký kinh doanh.

- Tăng cường kiểm tra việc thực hiện công tác KSGM và quy trình KSGM của cán bộ thú y được giao nhiệm vụ tại cơ sở; cán bộ thú y phải có mặt đúng giờ để thực hiện KSGM.

- Hàng năm xây dựng kế hoạch thanh, kiểm tra các CSGM; thường xuyên nhắc nhở các CSGM duy trì liên tục việc thực hiện các điều kiện về ATTP như khu vực giết mổ, các trang thiết bị và dụng cụ, con người tham gia giết mổ, quy trình giết mổ...và chấp hành quy định pháp luật về bảo vệ môi trường.

5. Tăng cường thanh, kiểm tra

Chú trọng, đẩy mạnh công tác thanh, kiểm tra, tuyên truyền, phổ biến, giáo dục pháp luật Nhà nước, pháp luật chuyên ngành, pháp luật về xử lý vi phạm hành chính trong lĩnh vực KSGM động vật, VSTY, vệ sinh ATTP trên địa bàn tỉnh. Chính quyền và các ngành liên quan như công an, quản lý thị trường cần phối hợp chặt chẽ hơn nữa với ngành Thú y trong công tác thanh tra, kiểm tra cũng như công tác xử lý vi phạm trong KSGM động vật; thường xuyên trao đổi thông tin và hỗ trợ nhau kịp thời.

6. Thông tin tuyên truyền

Tổ chức tuyên truyền, vận động các tổ chức, cá nhân có hoạt động kinh doanh, buôn bán, giết mổ, sơ chế, chế biến nâng cao ý thức, trách nhiệm trong việc thực hành tốt các biện pháp bảo đảm VSTY, ATTP, tuân thủ quy trình giết mổ, sơ chế, chế biến. Tuyên truyền nâng cao nhận thức của người tiêu dùng, tẩy chay các sản phẩm không rõ nguồn gốc không đảm bảo VSTY, ATTP./.